

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ПДВ

Демчишин В. Д.,

здобувач вищої освіти обліково – фінансового факультету,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Лагодієнко Н.В.,

канд.екон.наук, доцент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Розкрито суть податку на додану вартість. Історію його виникнення. Досліджено недоліки та переваги даного податку, та визначено його широке застосування та причини такого застосування.

Ключові слова: *нарахування, перша подія, ПДВ, розрахункові операції*

Податки є невід'ємною частиною господарства держави як історичної форми задоволення колективних потреб. Це найважливіше джерело формування доходів держави, які, в свою чергу, використовуються для вирішення економічних, соціальних, оборонних завдань, на розвиток освіти, науки, культури. Держава не може існувати за рахунок лише добровільних, благодійних надходжень. Вона повинна мати бюджет із стабільним джерелом надходжень, роль яких виконують, в першу чергу, податки. [1]

Податок на додану вартість (ПДВ) — це непрямий податок, який входить в ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент).

ПДВ є не тільки потужною складовою надходжень до державного бюджету, але й виступає інструментом стимулювання експорту. Експорт обліковується за ставкою 0% і експортери за підсумками своєї діяльності мають право на відшкодування ПДВ державою. В Україні відшкодування ПДВ довгі роки було одним з найбільш болючих питань. Але в 2017 році була запущена система автоматичного відшкодування ПДВ і це майже повністю вирішило проблеми повернення ПДВ експортерам [2].

Певною мірою, ПДВ і прижився саме тому, що дозволив країнам відносно легко підлатати бюджетні діри, які виникли у результаті розширення ролі держави у середині ХХ століття. Поширенню ПДВ сприяв і той факт, що Європейська економічна спільнота (прототип ЄС), яка виникла у 1957 році, у 1967 році зробила запровадження ПДВ обов'язковою умовою членства. В Україні ПДВ з'явився у 1992 році.

ПДВ використовується в більш ніж 140 країнах світу, але є й противники цього податку. Найвідоміша країна, де немає ПДВ - США: штати проти введення ПДВ на федеральному рівні, а для рівнів штату/громади ПДВ просто не пристосований, бо заважав би внутрішній торгівлі. Також ПДВ відсутній у багатьох карликових державах, де майже нічого не виробляється, а також у країнах, багатих на природні ресурси у зв'язку із наявністю в них інших джерел доходу. [3]

Платниками податку є як фізичні, так і юридичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність в Україні. Обов'язковою для оподаткування є діяльність на суму, яка перевищує 1000000 гривень за 12 попередніх календарних місяців. Податковим кодексом України визначено перелік суб'єктів, які у своїй діяльності можуть застосовувати касовий метод податкового обліку. Об'єктом оподаткування є продаж товарів (робіт, послуг) на митній території України (здійснюване як резидентами, так і нерезидентами), завезення товарів і послуг (в тому числі в вигляді оренди чи лізингу) та вивезення товарів та послуг за межі митної території України. Не є платниками ПДВ філії, оскільки відповідно до Цивільного Кодексу України вони не є ні юридичними особами, ні суб'єктами підприємницької діяльності. [4].

Основним недоліком податку на додану вартість, як непрямого податку, є те, що він закладається в ціну товарів і тим самим підвищує її, що спричиняє недоступність деяких товарів, які оподатковуються податком на додану вартість малозабезпеченим верствам населення. Аналіз чинного законодавства з податку на додану вартість засвідчив ще один істотний недолік - подвійне оподаткування. Такий факт має місце при оподаткуванні підакцизних товарів, коли в

оподатковувану податком на додану вартість базу включається сума акцизного збору. Більше того, в Україні існує велика кількість місцевих податків і зборів, джерелом сплати яких є собівартість - одна із складових бази для нарахування податкового зобов'язання з податку на додану вартість. Очевидно, що в такий спосіб держава вирішує свої фіскальні інтереси, одночасно порушуючи задекларовані нею ж принципи податкової політики. Тобто додана вартість з метою оподаткування має бути максимально очищена від інших непрямих податків і платежів.

Широке застосування податку на додану вартість зумовлене чисельними його перевагами, серед яких найголовнішими є те, що оподаткуванню підлягає переважно дохід, який спрямовується на споживання; інша його частина значною мірою використовується на нагромадження, яке опосередковано стимулює процес інвестування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Податок на додану вартість: становлення та розвиток: Посібник. - К.: "Вісник податкової служби України", 2003. - 180 с.
2. Податок на додану вартість //Словник фінансово-правових термінів / за заг. ред. д. ю.н., проф. Л. К. Воронової. – 2-е вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2011– 558 с.
3. Alain and Jeffrey Owens. "An International Perspective on VAT." Tax Notes International 59, no. 12 (2010).
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755 – V [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n4379>.
5. Єфименко Т.І., Соколовська А.М. Нові підходи до адміністрування податків // Фінанси України. – 2004.

***Annotation:** The essence of value added tax is disclosed. History of its occurrence. The disadvantages and advantages of this tax are investigated and its widespread application and reasons for such application are determined.*

***Key words:** accrual, first event, VAT, settlement operations.*